

Rhododendron *vaseyi*

Perhosatsalea

(*RHODODENDRON vaseyi* A. Gray 1880).

alasuku *Pentanthera*
sektio *Rhodora*

© [K. Theqvist](#)

Kesävihanta 2-4m korkea pystykasvuinen pensas. Oksat alkuun karvaisia, myöhemmin paljaita. Runko harmaanruskea, karkea.

Lehdet 5-12,5cm x 2-5 cm:n pituiset, soikeat, lehtien reunat usein aaltoilevat. Lehtien alapinnalla yksittäisiä ohuita ripsimäisiä karvoja, yläpinnaltaan lehdet ovat kaljut. Lehdet säilyvät vain kasvukauden, syysväri punainen tai keltainen.

Kukat perhosmaisiet, valkoiset tai vaaleanpunaiset. Leveän suppilomainen teriö on 2,5-3cm pituinen ja halkaisijaltaan 5cm, terälehtiä 5, joista 3 ylös- ja 2 alaspäin suuntautuneena. Kukan nielu vihertävä ja terälehtien tyvellä oranssia pilkutusta, ei kuitenkaan yhtenäistä laikkua. Kukka ei tuoksu. Heteitä 5-7, emi ja heteet yleensä kaljuja. Kukinta ennen tai yhtä aikaa lehtien puhkeamisen kanssa, 5-8 kukkaa/kukinto.

Kotimaa: Yhdysvallat, Pohjois-Carolina, 900-1100mmpy vuorten rinteillä ja joskus soilla, harvinainen.

Kestävyys: Englanti H5 (kestävä kaikkialla Englannissa + Skandinavian eteläosissa) Ruotsi III(IV...V), USA: (RHS) -25°C, Saksa Winterhart, Suomi Ia...Ib (II)

Lajin nimesi G. S. Vaseyn (1822-1893) mukaan Asa Gray (1810-1888, kuuluisa amerikkalainen kirjailija ja kasvitieteilijä. G. S. Vasey löysi lajin Pohjois-Carolinan vuorilta v. 1878.

Perhosatsalea kuuluu *Rhodora*-sektioon, johon luetaan sen lisäksi vain yksi laji, pohjoisamerikkalainen kanadanatsalea (*R. canadense*), mutta perhosatsalea ei ole edes sille kovin läheistä sukua. Laji on poikkeus *Rhododendron*-suvussa sillä se on yksi harvoista lajeista, joka ei suostu risteytymään muiden suvun lajien kanssa. Eipä silti, että perhosatsaleaa tarvitsisikaan jalostaa, sen siro kauneus on aivan omaa luokkaansa.

Perhosatsalean suomenkielinen nimi on mielestäni kuvaava; kun kukat puhkeavat lehdettömille oksille toukokuussa, on kuin lauma mitä kauneimpia perhosia olisi laskeutunut toivottamaan kesän tervetulleeksi. Kukat ovat yleensä sävyiltään vaihtelevan vaaleanpunaisia, mutta myös valkokukkaisia lajikkeita on myynnissä kuten esimerkiksi 'White Find'.

Perhosatsalea sopii hienosti metsäpuutarhaan muiden samantyyppisten kasvien, kuten kanadanatsalean, dahurianalppiruusun (*R. dauricum*) tai koreanalppiruusun (*R. mucronulatum*) seuraan. Se lisäys ja kasvattaminen on helppoa niin siemenistä kuin pistokkaistakin, ja risteytymättömyyden ansiosta myös avopölytteistä siementä voi käyttää lisäykseen. Perhosatsalea saavuttaa kukintaiän suhteellisen aikaisin, jo muutaman vuoden ikäinen siemenestä kasvatettu taimi on minulla kukkinut, ja laji on ollut Lounais-Suomessa yllättävän luotettava kukkija.

Perhosatsalealle mieluisin paikka on puolivarjoinen ja kylmiltä tuulilta suojattu, kasvualusta humuspitoinen ja kosteana pysyvä hapan maa. Puutarhassani laji viihtyy hyvin turvepitoisessa alppiruusuja varten valmistetussa kasvualustassa ja vuosikasvut ovat parinkolmenkymmenen cm luokkaa. Nuorena kasvi on harvaoksainen ja aika vaatimattoman näköinen, voisipa joku päätellä perhosatsalean nähdessään sen olevan joku pajulaji. Kukinta-aika paljastaa toki asian oikean laidan, ja perhosatsaleasta voi vanhemmiten ottaa jopa oksia kevättalvisiin asetelmiin hyödettäväksi pajunkissojen tai koivunoksien tapaan. Oksat puhkeavat muutamassa viikossa kukkaan maljakossa.

Kun sääolot suosivat, voimme Suomessakin nauttia perhosatsalean toisesta ”kukinnasta”, syksyisestä väriloistosta kun lehdet värjäytyvät viinipunaisiksi tai keltaisiksi. Aivan joka syksy tämä ei meillä kuitenkaan onnistu, viime syksyn äkäiset pakkaset tuhosivat atsaleoidenkin lehdet puutarhassani ennen aikojaan.

Perhosatsalean kestävydestä löytyy eri lähteistä hieman toisistaan poikkeavia tietoja, mutta maamme lounaisrannikolla laji on osoittautunut täysin kestäväksi. Ruissalossa kasvaa vanhoja pensaita ja vanhimmat perhosatsaleat puutarhassani ovat lähes 10-vuotiaita (toivottavasti tämä talven jälkeen en joudu tarkistamaan käsityksiäni lajin kestävydestä!). Kaiken kaikkiaan perhosatsalean soisin kasvavan jokaisen Rhododendron-harrastajan puutarhassa, se on yksi sukunsa helppohoitoisimmista ja silti omalla kesyttämättömällä tavallaan kauneimmista edustajista.